

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 100/2019-46

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. októbra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho o ústavnej sťažnosti obchodnej spoločnosti CHROMTECH s. r. o., Sasinkova 26, Žilina, IČO 46 865 586, zastúpenej advokátom JUDr. Jánom Kasenčákom, Juraja Fándlyho 2163/7, Žilina, vo veci namietaného porušenia jej základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a druhým výrokom uznesenia Okresného súdu Prešov sp. zn. 5 K 21/2018 z 31. januára 2019 takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva obchodnej spoločnosti CHROMTECH s. r. o. vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd druhým výrokom uznesenia Okresného súdu Prešov sp. zn. 5 K 21/2018 z 31. januára 2019 p o r u š e n é b o l i .

2. Druhý výrok uznesenia Okresného súdu Prešov sp. zn. 5 K 21/2018 z 31. januára 2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

3. Obchodnej spoločnosti CHROMTECH s. r. o. p r i z n á v a t r o v y k o n a n i a v s u m e 519,39 € (slovom päťstodevätnásť eur a tridsaťdeväť centov), ktoré j e O k r e s n ý s ú d P r e š o v p o v i n n ý v y p l a t i ť n a ú č e t j e j p r á v n e h o z á s t u p c u J U D r . J á n a K a s e n č á k a , J u r a j a F á n d l y h o 2163/7, Žilina, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 100/2019-16 z 29. mája 2019 prijal na ďalšie konanie sťažnosť obchodnej spoločnosti CHROMTECH s. r. o., Sasinkova 26, Žilina, IČO 46 865 586 (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a druhým výrokom uznesenia Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 5 K 21/2018 z 31. januára 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“).

2. Ústavný súd uvádza, že vec bola v súlade s čl. X bodom 2 písm. a) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) prerozdelená sudcovi spravodajcovi Petrovi Molnárovi

a v zmysle čl. II bodu 3 rozvrhu práce bola meritórne prejednaná v druhom senáte ústavného súdu v zložení tak, ako to je uvedené v záhlaví tohto rozhodnutia.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka 22. januára 2019 doručila do elektronickej schránky správcu konkurznej podstaty úpadcu spoločnosti OCELSERVIS, spol. s r. o., IČO 34 115 391, Mierová 99/6, Svidník, podanie, ktorým si prihlásila svoju pohľadávku v sume 205 432,51 € zabezpečenú záložným právom. Správca predmetnú prihlášku vytlačil a doručil okresnému súdu spolu s podaním, kde vyjadril názor, že pohľadávka nebola podaná na predpísanom tlačive podľa § 29 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 7/2005 Z. z.“) v spojení s § 25 vyhlášky č. 665/2005 Z. z. Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 665/2005 Z. z.“), preto by sa na ňu nemalo prihliadať, a požiadal, aby súd rozhodol, či sa na ňu prihliada ako na prihlášku veriteľa. Okresný súd v označenej veci rozhodol napadnutým uznesením, ktorým v druhom výroku uznesenia určil, že na podanie sťažovateľky sa neprihliada ako na prihlášku. V odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že prihláška nebola podaná na predpísanom tlačive, preto sa na ňu podľa § 26 ods. 2 písm. a) vyhlášky č. 665/2005 Z. z. neprihliada.

4. Sťažovateľka namietala, že správca konkurznej podstaty nepostupoval správne, keď prihlášku vytlačil a následne ju zaslal okresnému súdu, keďže išlo o autorizované elektronické podanie podané prostredníctvom na to určeného elektronického formulára vyplneného na ústrednom portáli verejnej správy. Podľa názoru sťažovateľky mal správca okresnému súdu doručiť elektronické podanie so všetkými identifikátormi, aby ho následne posúdil okresný súd. Okresný súd nemal posudzovať vytlačené podanie z elektronickej schránky správcu, ale elektronické podanie sťažovateľky. Sťažovateľka bola toho názoru, že využila príslušný elektronický formulár určený na prihlasovanie pohľadávok a riadne ho autorizovala. Napriek uvedenému však okresný súd dospel k neudržateľnému názoru, že sťažovateľka svoju pohľadávku nepodala na predpísanom tlačive. Sťažovateľka tvrdila,

že pri vyplňaní elektronického formuláru nevedela ovplyvniť jeho podobu a postupovala v súlade s príslušnými predpismi. Namietala, že v dôsledku odmietnutia poskytnutia ochrany jej právam napadnutým uznesením došlo k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces, ako aj do neprípustného zásahu do jej majetkovej sféry a jej práva vlastníť majetok.

5. Vychádzajúc z uvedeného, sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

«1. Základné právo spoločnosti CHROMTECH s. r. o. na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 a základné právo spoločnosti CHROMTECH s. r. o. vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom a uznesením Okresného súdu v Prešove zo dňa 31. 01. 2019 v konaní vedenom pod sp. zn. 5 K/21/2018 porušené boli.

2. Uznesenie Okresného súdu v Prešove sp. zn. 5 K/21/2018 z 31. januára 2019 vo výroku II., ktorým rozhodol, že „Určuje, že na podanie veriteľa CHROMTECH s. r. o., so sídlom Sasinkova č. 26, 010 01 Žilina, IČO: 46865586 doručené správcovi dňa 22. 01. 2019 sa neprihliada ako na prihlášku.“ zrušuje a prikazuje mu vo veci znovu konať a rozhodnúť.

3. Okresný súd v Prešove je povinný uhradiť spoločnosti CHROMTECH s. r. o. trovy konania v sume 346,26 €...»

II.

Vyjadrenie okresného súdu a ďalšie podania sťažovateľky a zúčastnenej osoby

6. Následne ústavný súd 25. júla 2019 vyzval okresný súd na vyjadrenie sa k vecnej stránke prijatej sťažnosti a oznámenie, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti. Zároveň toho istého dňa upovedomil zúčastnenú osobu Slovenskú správcovskú a reštrukturalizačnú, k. s., Horná 23, Banská Bystrica, IČO 44 088 833

(ďalej aj „správca konkurznej podstaty úpadcu“ alebo aj „správca“), o práve vyjadriť sa k ústavnej sťažnosti.

7. Vyjadrenie správcu konkurznej podstaty úpadcu bolo ústavnému súdu doručené 5. augusta 2019. Správca vo svojom vyjadrení v podstatnom uviedol:

„Správca má za to, že možno detegovať nesúlady medzi ustanoveniami Zákona o e-Governmente, ktoré umožňujú využiť na podanie prihlášky pohľadávky elektronický formulár, a kogentným ust. § 29 ods. 1 ZKR, v zmysle ktorého musí byť prihláška podaná na predpísanom tlačíve, inak sa na ňu neprihliada. Vzory tlačív pre podávanie prihlášok sú pritom v zmysle ust. § 204 písm. g) ZKR určené Vyhláškou. V zmysle ust. § 25 Vyhlášky vzory tlačív pre podávanie prihlášok tvoria prílohy č. 4 až 6 Vyhlášky. Osobitnú úpravu, ktorá by umožňovala prihliadať na prihlášku pohľadávky podanú na inom ako Vyhláškou vymedzenom tlačíve ZKR neobsahuje a správca tak musí pri skúmaní naplnenia obsahových a formálnych náležitostí prihlášky pohľadávky postupovať podľa ust. § 29 ods. 1 ZKR v spojení s ust. § 25 Vyhlášky. Správca vychádzajúc z normatívneho znenia ust. § 25 Vyhlášky má za to, že v prípade, ak by mal zákonodarca v úmysle vytvoriť zákonnú možnosť využitia elektronických formulárov pre elektronické podanie sprístupnených v module elektronických podaní prihlášok pohľadávok, zakomponoval by túto možnosť komplexne (nie iba obmedzene v rozsahu doručovania) do znenia ust. § 197a ods. 4 ZKR a súčasne by upravil znenie ust. § 29 ods. 1 ZKR v spojení s ust. § 25 Vyhlášky, tak aby okrem vzorov tlačív tvoriacich prílohu č. 4 až 6 Vyhlášky pripúšťalo aj využitie elektronických formulárov pre elektronické podanie sprístupnených v module elektronických podaní ústredného orgánu verejnej správy.“

8. Vychádzajúc z citovanej časti vyjadrenia, správca bol toho názoru, že „pri preskúmaní obsahu a formy podania konal v striktnom súlade s ustanoveniami ZKR“, preto podľa neho nedošlo k porušeniu označených práv sťažovateľky.

9. Vyjadrenie okresného súdu bolo ústavnému súdu doručené 2. septembra 2019. Predseda okresného súdu sa vo svojom vyjadrení stotožnil s vyjadrením zákonnej sudkyne, ktorá tvorila prílohu vyjadrenia okresného súdu a zároveň vyjadril súhlas s upustením

od ústneho pojednávania v predmetnej veci. Zákonná sudkyňa vo svojom vyjadrení v podstatnom uviedla:

«Veriteľ použil nesprávne tlačivo, súd za to, že prísne striktné formálne posudzovanie súvisí s významom a účelom zákona o konkurze a reštrukturalizácii, a je zrejmé z ust. § 29 ZKR a § 25 vyhlášky, že použitie správneho predpísaného tlačiva je nevyhnutné. Zavedenie predmetných tlačí vzhľadom na lehoty dané zákonom, majú svoj praktický význam pre činnosť správcu, sprehl'adňujú potrebné informácie a urýchľujú samotný konkurz. Z predloženej prihlášky na nesprávnom tlačive navyše bolo nečitateľné úplné znenie právneho dôvodu vzniku pohľadávky.

Veriteľ podal prihlášku elektronicky, avšak nie na predpísanom tlačive avšak navyše bez celého znenia právneho dôvodu vzniku pohľadávky ako obligatórnej náležitosti prihlášky, takto bola súdu správcom predložená, čo sťažovateľ neskôr vysvetľoval, že správca mal mať zabezpečené technicky správne čítanie formátov XML.

Vo veci odporca poukazuje na to, že podľa ust. § 30 ods. 1 ZKR, súd bez zbytočného odkladu musí rozhodnúť, teda nemá priestor na dopĺňanie dokazovania a zisťovanie ako prihláška bola doručená prípadne, či použil správca alebo veriteľ správny počítačový program. Rozhodnutie o neprihliadaní na prihlášku má charakter neodkladného opatrenia...

V danej právnej veci právny zástupca veriteľa CHROMTECH s. r. o., podal prihlášku prostredníctvom iného tlačiva, Okresnému súdu Prešov podanie bolo predložené správcom s chýbajúcou podstatnou časťou právneho dôvodu vzniku pohľadávky (viď príloha), ktorého uvedenie je obligatórnou náležitosťou vyžadovanou zákonom o ZKR ako vyplýva z vyššie citovaných ustanovení.

Pokiaľ bola podaná prihláška veriteľa podaná správne najmä v správnom znení, ako to tvrdí sťažovateľ, (čo môže byť predmetom samostatného konania a dokazovania) a bola správcom konkurznej podstaty súdu predložená v nesprávnom formáte nesprávne, ide o porušenie povinnosti na strane správcu, súd však v rámci inštitútu, či sa na prihlášku prihliada alebo nie rozhoduje v lehote bez „zbytočného odkladu“ (§ 30 ods. 1 ZKR), nemá teda priestor na vykonávanie dokazovania, avšak veriteľ má možnosť sa domáhať samostatne žalobou, že prihláška má všetky ustanovené náležitosti...

Pre ozrejenie celej situácie, je potrebné uviesť, že v spise sa nachádzajúce návrhy a prílohy, ktoré boli súdu predložené právnym zástupcom veriteľa CHROMTECH s. r. o., (tak návrh na konkurz, ako aj ďalšie podania) až do dňa 17. 04. 2019, nebolo možné v elektronickom systéme súdu riadne teda čitateľne elektronicky zobrazit' ani vytlačiť (viď č. l. sp. 467 a úradný záznam č. l. sp. 469 spisu 5 K/21/2019), prihláška ani v module elektronického formulára (ako údajne bola podaná cez ústredný portál), ako uvádza veriteľ teda s celým znením právneho dôvodu vzniku pohľadávky.

Podľa komentára ust. § 29 ZKR (v znení účinnom do 1. januára 2012, od 1. januára 2012, od 29. apríla 2015 Doc. JUDr. Milan Ďurica, PhD. 2. vydanie 2015), pritom pokiaľ prihláška nemá niektorú z týchto stanovených obsahových náležitostí, právnym dôsledkom je skutočnosť, že na prihlášku sa neprihliada. Veriteľovi nič nebráni v tom, aby si uplatnil pohľadávku v dodatočnej prihlasovacej lehote. Prihláška musí byť podaná na predpísanom tlačíve, ktoré ustanovuje vykonávacia vyhláška, inak sa na prihlášku neprihliada. Vzory tlačív na podávanie prihlášok, vzory tlačív súhrnných prehľadov a vzory tlačív príloh a údaje zapisované do nich spolu s vysvetlivkami k týmto zápisom sú uvedené v prílohe č. 4 vykonávacej vyhlášky. Vzhľadom na to, že forma prihlášky je stanovená v tejto prílohe, musí mať prihláška písomnú formu, písomná forma je dodržaná aj v prípade podania prihlášky elektronickými prostriedkami.»

10. Právny zástupca sťažovateľky vo svojom vyjadrení doručenom 1. októbra 2019 vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci. Zároveň zotrval na dôvodnosti podanej sťažnosti. V podstatnom uviedol:

«K (ne)použitelnosti formulárov:

Ak by odporca v čase spisovania vyjadrenia (dňa 13. 08. 2019) nahliadol do aktuálnejšej odbornej literatúry toho istého autora (publikácia vyšla 26. 07. 2019), ktorého zákonná sudkyňa cituje, tak by akceptoval oprávnenosť mnou podanej ústavnej sťažnosti, pretože (a toto je najaktuálnejší odborný komentár k Zákonu o konkurze a reštrukturalizácii na trhu) aj v tomto odbornom komentári je skonštatované, že „Všetky osoby môžu zasielať písomnosti určené správcovi aj do jeho elektronickej schránky na formulároch na to určených. Podanie urobené elektronicky má právne účinky, ktoré s ním zákon spája len vtedy, ak je podpísané zaručeným elektronickým podpisom.“

„Najčastejším podaním adresovaným správcovi sú prihlášky, kde je predpoklad využívania elektronickej komunikácie so správcom.“

„Kým účastníci majú možnosť (nie povinnosť) komunikovať so správcom elektronicke, správca je povinný komunikovať so súdom elektronicke. Podľa § 82l zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov „orgán verejnej moci, advokát, súdny exekútor, notár... Ak je pre podanie určený elektronicke formulár, sú osoby podľa predchádzajúcej vety povinné podanie urobiť prostredníctvom takého formulára.“...

Z tohto odborného názoru jasne vyplýva, že ako advokát a právny zástupca sťažovateľa som postupoval v súlade so zákonom resp. mojou zákonnou povinnosťou.

Rovnako tak ku komentovanému ustanoveniu § 28 autor uvádza, že... V súvislosti so zmenami v elektronickej komunikácii bol novelizovaný aj § 28 ods. 2 tak, že doručením prihlášky do elektronickej schránky správcu sa prihláška považuje za doručení aj na súde. Zmena tohto ustanovenia nadväzuje na novelizáciu vykonanú v § 197a...

K nečitateľnosti prihlášky:

Právny zástupca sťažovateľa nezodpovedá za technické nedostatky a nepripravenosť konkurzného súdu na agendu registra úpadcu a prípadne za to, že v budove Okresného súdu v Prešove je len jeden počítač, v ktorom je nainštalovaná aplikácia umožňujúca prečítanie takéhoto typu súborov. Už pri podávaní návrhu na vyhlásenie konkurzu v tejto predmetnej veci bol problém a súd namiesto toho, aby úpadcovi doručil mnou podaný návrh, tak prepísal obsah návrhu do osobitného dokumentu. Takýto postup považuje právny zástupca sťažovateľa za absurdný.

Európsky súd pre ľudské práva v rozsudku zo dňa 16. 06. 2009 vo veci Lawyer Partners, a. s. proti Slovenskej republike jasne rozhodol, že ak aj súdy nemajú vybavenie k prijatiu a spracovaniu elektronicke podaní, nemôžu odmietnuť takéto podania (v tomto prípade rozhodnúť o neprihliadnutí), a konštatoval, že postup sťažovateľskej spoločnosti bol vzhľadom k okolnostiam pochopiteľný a nevidel žiadny dôvod, prečo by jej nemalo byť umožnené využiť spôsob podania k súdu, ktorý pripúšťal príslušný procesný predpis. V dôsledku toho vyslovil porušenie práva na prístup k súdu.»

11. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Relevantná právna úprava a judikatórne východiská ústavného súdu

12. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

13. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát...

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 12 ods. 2 ústavy základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvyhodňovať alebo znevýhodňovať.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva...

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 152 ods. 4 ústavy výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

15. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

16. Vychádzajúc z podstaty námietok sťažovateľky, ústavný súd konštatuje, že zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie práva s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 391/09). Ústavný súd nevykladá iné ako ústavné zákony, a preto musí preskúmať len to, či sa tieto zákony nevyložili spôsobom, ktorý je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav (II. ÚS 348/08).

17. Arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru

ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy.

18. Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd [čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy (napr. I. ÚS 13/00, I. ÚS 49/01)].

19. Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

20. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že práve tieto súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 Občianskeho súdneho poriadku; obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09).

21. Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodíť z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci. Preto z týchto hľadísk ústavný súd posudzoval aj sťažovateľkou napadnuté uznesenie okresného súdu.

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

22. Okresný súd druhým výrokom napadnutého uznesenia rozhodol, že na prihlášku pohľadávky sťažovateľky sa neprihliada. Sťažovateľka prostredníctvom ústredného portálu verejnej správy ‘slovensko.sk’ (ďalej len „portál“) si našla správcu a príslušnú elektronickú službu – prihlásenie pohľadávky, kde sa jej zobrazil elektronický formulár, ktorý vyplnila, následne autorizovala a odoslala do elektronickej schránky správcu konkurznej podstaty úpadcu. Keďže formulár vyplnila a priložila k nemu príslušné dokumenty v elektronickej podobe, bola toho názoru, že prihlásila svoju pohľadávku do konkurzu úspešne a účinne. Správca, ktorému sťažovateľka elektronickejšie doručila svoju prihlášku, ju vytlačil a zaslal spolu s vyjadrením okresnému súdu. Správca vo svojom vyjadrení uviedol, že prihláška doručená do jeho elektronickej schránky nebola podaná na predpísanom tlačive, preto zastával názor, že na prihlásenú pohľadávku sťažovateľky nemožno prihliadať. Okresný súd sa s názorom správcu stotožnil a v odôvodnení napadnutého uznesenia vo vzťahu k jeho druhému výroku po citácii právnych predpisov v podstatnom uviedol:

„9. Súd preskúmal podanie veriteľa CHROMTECH s. r. o... a zistil, že prihláška doručená správcovi nebola podaná na tlačive podľa § 29 ods. 1 zákona ZKR v spojení s ust. 25 vyhlášky.

10. Veriteľ použil nesprávne tlačivo, súd mal za to, že prísne striktné formálne posudzovanie súvisí s významom a účelom zákona o konkurze a reštrukturalizácii, a je zrejmé z ust. § 29 ZKR a § 25 vyhlášky, že použitie správneho predpísaného tlačiva je nevyhnutné. Zavedenie predmetných tlačív vzhľadom na lehoty dané zákonom, majú svoj praktický význam pre činnosť správcu, sprehľadňujú potrebné informácie a urýchľujú samotný konkurzný konkurz. Navyše z predloženej prihlášky na nesprávnom tlačive je nečitateľné celé znenie právneho dôvodu vzniku pohľadávky. Súd má za to, že vzhľadom na právne zastúpenie veriteľa je v danom prípade opodstatnené požadovať.“

23. Na základe týchto dôvodov okresný súd dospel k záveru, že na predmetnú prihlášku sťažovateľky nemožno prihliadať.

24. Ústavný súd v súvislosti s tvrdeniami sťažovateľky a ňou uvedeného identifikátora správy, ktorá slúži na identifikáciu elektronického podania, si od portálu vyžiadal elektronickú verziu pôvodnej správy – prihlášky s prílohami. Portál 11. júna 2019 elektronicky doručil pôvodnú elektronickú správu sťažovateľky aj s jej prílohami.

25. Podľa § 29 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. prihláška musí byť podaná na predpísanom tlačive a musí obsahovať základné náležitosti, inak sa na prihlášku neprihliada...

26. Podľa § 25 vyhlášky č. 665/2005 Z. z. vzory tlačív na podávanie prihlášok a vzory tlačív príloh a údaje zapisované do nich spolu s vysvetlivkami k týmto zápisom sú uvedené v prílohách č. 4 až 6.

27. Ústavný súd porovnal vzor tlačiva na podávanie prihlášok podľa vyhlášky č. 665/2005 Z. z. s elektronickou kópiou prihlášky pohľadávky sťažovateľky, ktorá mu bola doručená portálom, pričom zistil, že vzhľad týchto tlačív nie je identický. Ústavný súd takisto porovnal vzhľad prihlášky doručenej portálom s kópiou tohto dokumentu predloženého správcovi okresnému súdu na posúdenie a zistil, že ani tieto sa nezhodujú v rozsahu textu v kolónke „*právny dôvod vzniku pohľadávky*“.

28. Podľa § 197a ods. 1 a 4 zákona č. 7/2005 Z. z. písomnosti určené správcovi možno podať elektronicky aj do elektronickej schránky správcu prostredníctvom na to určeného elektronického formulára; elektronické podanie a jeho prílohy musia byť podpísané zaručeným elektronickým podpisom osoby oprávnenej na podanie elektronického podania.

Na elektronické doručovanie elektronických podaní správcovi sa použije osobitný predpis.

29. Tým osobitným predpisom je zákon č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o e-governmente“).

30. Podľa § 25 ods. 1 zákona o e-governmente ak osobitný predpis na účely konania o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach osôb ukladá osobe povinnosť podať alebo doručiť orgánu verejnej moci návrh na začatie konania, žalobu, žiadosť, sťažnosť, vyjadrenie, stanovisko, ohlásenie alebo iný dokument alebo ak ju na ich podanie oprávňuje, považuje sa táto povinnosť za riadne splnenú alebo toto oprávnenie za riadne využité podaním elektronického podania alebo doručením elektronického podania, ktoré je autorizované za podmienok podľa § 23 ods. 1.

31. Ústavný súd vzhľadom na námietky sťažovateľky bez toho, aby porovnával obsah oboch formulárov a skutočností, ktoré neboli sporné, konštatuje, že v zmysle citovaných právnych predpisov sťažovateľka bola oprávnená elektronicky komunikovať so správcom, teda aj využívať elektronické služby poskytované portálom a komunikovať so správcom elektronicky, pričom je nepochybné, že elektronický formulár bol vytvorený portálom. Pokiaľ portál umožnil podanie prihlášky pohľadávky sťažovateľky elektronicky a vytvoril na to určený formulár, ktorý sťažovateľka riadne vyplnila a riadne autorizovala a následne doručila správcovi, čo ani nebolo sporné, tak potom túto prihlášku podľa názoru ústavného súdu nie je možné odmietnuť z dôvodu, že vzhľadom na formulára vyplneného sťažovateľkou na portáli sa nezhoduje so vzhľadom vzoru tlačiva na podávanie prihlášok podľa vyhlášky č. 665/2005 Z. z. s odvolaním sa na prísne formálne posudzovanie prihlášky.

32. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia (bod 4 odôvodnenia napadnutého uznesenia) okresného súdu vyplýva, že správca predložil podanie, ktoré mu bolo doručené do elektronickej schránky. Vychádzajúc z uvedeného a zjavne neúplnej prihlášky predloženej správcovi súdu (v kolónke právny dôvod vzniku pohľadávky je text prima facie neukončený, pozn.), okresný súd si mal vyžiadať od portálu kópiu originálu elektronickej správy odoslanej sťažovateľkou aj s jej prílohami, a až následne posúdiť, či má náležitosti

predpísané zákonom, a teda, či je možné na ňu ako na prihlášku prihliadať v kontexte zákona o e-governmente. Okresný súd by takto zistil aj to, že elektronický formulár vyhotovený portálom sa nezhoduje so vzorom podľa vyhlášky č. 665/2005 Z. z. Za danej situácie, prihliadajúc na znenie § 25 ods. 1 zákona o e-governmente, by potom nevyhnutne dospel k záveru, že prihlášku sťažovateľky je potrebné akceptovať aj napriek rozdielnemu vzhľadu, keďže sťažovateľka postupovala lege artis a nemôže niesť zodpovednosť za to, že portál poskytuje jeho užívateľom nevyhovujúce elektronické formuláre, resp. že majú nedostatky. Portál bol vytvorený štátom v záujme elektronickej úradnej komunikácie s ktorýmkoľvek orgánom verejnej moci, preto orgány verejnej moci sú povinné akceptovať komunikáciu prostredníctvom portálu, ako aj formuláre, ktoré sú tam k dispozícii na využitie aj v prípade, že vykazujú nedostatky a zodpovednosť za nedostatky formulárov tam zverejnených a poskytnutých na elektronickú komunikáciu nemožno prenášať na subjekty, ktoré prostredníctvom portálu komunikujú.

33. Ústavný súd už judikoval, že procesný úkon účastníka súdneho konania, ktorý má podstatný vplyv na ďalšie súdne konanie (napr. v danom prípade podanie prihlášky do konkurzného konania), je možné považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (m. m. I. ÚS 30/97, III. ÚS 259/2010).

34. Tým, že okresný súd kópiu prihlášky predloženej správcom posudzoval izolovane, formalisticky, ignorujúc skutočnosť, že táto bola podaná elektronicky, bez toho, aby si riadne overil skutočnosť potrebné pre posúdenie veci aj vzhľadom na špecifiká elektronickej komunikácie a jej právnu úpravu, ústavný súd dospel k záveru, že druhým výrokom napadnutého uznesenia okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to v podobe odmietnutia práva na prístup k súdu (bod 1 výroku nálezu).

35. Keďže výrok napadnutého uznesenia okresného súdu, v zmysle ktorého sa na prihlášku sťažovateľky v dotknutom konkurznom konaní neprihliada, má nepochybne negatívny dopad na možnosť uspokojenia pohľadávok sťažovateľky a tým aj na majetok

sťažovateľky, ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením okresného súdu, konkrétne druhým jeho výrokom došlo k neprípustnému zásahu do majetkovej sféry sťažovateľky a tým aj do jej majetkových práv v zmysle čl. 20 ods. 1 ústavy (bod 1 výroku nálezu).

36. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že napadnutým uznesením okresného súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky, napadnuté uznesenie okresného súdu v časti jeho druhého výroku zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie (bod 2 výroku nálezu).

37. V ďalšom postupe je okresný súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Okresný súd je tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 134 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

38. Pokiaľ ide o ďalšie napadnuté články ústavy (čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4), ktoré sťažovateľka napádala „v spojení so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy“, ústavný konštatuje, že označené články majú charakter všeobecných ústavných princípov a nemajú charakter základného práva a slobody, ktorého ochrany by sa bolo možné domáhať pred ústavným súdom v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Pokiaľ ide o čl. 12 ods. 1 ústavy, ústavný súd stabilne judikuje, že tu ide o pozitívny záväzok štátu premietnuť do právneho poriadku tie antidiskriminačné zásady a opatrenia, ktoré uvedený článok obsahuje, a nie je teda priamo aplikovateľný orgánmi verejnej moci Slovenskej republiky v individuálnych prípadoch (III. ÚS 51/08, III. ÚS 316/2011). Preto ústavný súd sťažnosti sťažovateľky v tejto časti nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

39. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania,

aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Právny zástupca sťažovateľky si nárok na náhradu trov konania uplatnil, pričom ju vyčíslil v sume 519,39 €.

40. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Odmenu priznal za tri úkony právnej služby, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania, podanie sťažnosti, písomné podanie týkajúce sa veci samej, vychádzal pritom z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2018, ktorá bola 980 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2019. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2019 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 163,33 €. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 9,80 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 173,13 € za jeden úkon uskutočnený v roku 2019, t. j. za tri úkony 519,39 €. Ústavný súd preto úspešnej sťažovateľke priznal náhradu trov konania v celej uplatnenej výške, t. j. v sume 519,39 € (bod 3 výroku nálezu).

41. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2019

Jana Laššáková
predsedníčka senátu